

**Gra liturgiczna z improwizacją**

**Kod przedmiotu**

**Kierunek**

Instrumentalistyka

**Specjalność**

Muzyka kościelna

**Typ przedmiotu**

kierunkowy

**Wymagania wstępne:**

wiedza i umiejętności z zakresu harmonii i gry na organach zdobyte podczas nauki w szkole średniej lub studium organistowskim.

**Wymagania końcowe:**

Egzamin dyplomowy - oprawa muzyczna liturgii do wyboru w obrządku katolickim lub ewangelickim.

**Cele kształcenia**

Wykształcenie umiejętności praktycznego wykonywania muzyki liturgicznej oraz dogłębnej znajomości specyfiki i roli muzyki w czasie liturgii w Kościele katolickim i ewangelickim.

**Treści programowe przedmiotu:**

- rozwijanie wiedzy na temat jednostek strukturalnych liturgii
- kształcenie umiejętności harmonizacji ordinarium i proprium w tym melodii chorałowych w odpowiednich stylach harmonii w zależności od stylu muzycznego i skali melodii. Opanowanie umiejętności harmonizacji c.f. w sopranie, alcie, tenorze.
- nauka prowadzenia akompaniamentem śpiewu wiernych
- nauka odpowiedniego doboru rejestracji w zależności od możliwości instrumentu, akustyki, ilości wiernych, treści liturgii i okresu liturgicznego w Kościele katolickim i ewangelickim
- Nauka prawidłowego prowadzenia kontrapunktów, zdobienia c.f. oraz figurowania c.f. i kontrapunktów. Opanowanie umiejętności posługiwania się techniką kanonu.
- Nauka improwizowania krótkich preludiów, a także interludiów między zwrotkami pieśni.
- Nauka improwizacji dłuższych form używanych podczas liturgii (np. toccata, fantazja chorałowa, wariacje chorałowe)
- Kształcenie umiejętności transponowania melodii używanych w liturgii w Kościele katolickim i ewangelickim.

**Efekty kształcenia (uczenia się) po ukończeniu przedmiotu**

student:

**w zakresie wiedzy:**

- posiada znajomość i zrozumienie podstawowych wzorców leżących u podstaw improwizacji i aranżacji (K1\_W15)
- Posiada podstawowe wiadomości w zakresie praktycznego zastosowania wiedzy o harmonii i zdolność analizowania pod tym kątem wykonywanego repertuaru. (K1\_W13).
- posiada znajomość stylów muzycznych i związanych z nimi tradycji wykonawczych (K1\_W8)

**w zakresie umiejętności student:**

- ma świadomość sposobów wykorzystywania swej intuicji,

emocjonalności i wyobraźni w obszarze ekspresji artystycznej (K1\_U2)

- jest przygotowany do współpracy z innymi muzykami w różnego typu zespołach oraz w ramach innych wspólnych prac i projektów, także o charakterze multidyscyplinarnym (K1\_U7)
- posiada umiejętność współpracy z solistą w różnych formacjach zespołowych (K1\_U8)
- Dzięki częstym występom publicznym wykazuje umiejętność radzenia sobie z różnymi stresowymi sytuacjami z nich wynikającymi (K1\_U18)

#### w zakresie kompetencji społecznych:

- potrafi gromadzić, analizować i w świadomy sposób interpretować potrzebne informacje (K1\_K01)
- Jest przygotowany do efektywnego wykorzystania wyobraźni, intuicji, twórczej postawy i samodzielnego myślenia w celu rozwiązywania problemów (dotyczy to kwestii związanych z samodzielnym przygotowaniem i wykonaniem własnych form improwizowanych) (K1\_K12).

#### Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów uczenia się

ROK	I		II		III	
SEMESTR	1	2	3	4	5	6
Punkty ECTS	3	3	3	3	3	
Ilość godzin w semestrze	15	15	15	15	15	
Rodzaj zaliczenia	Zs	Egz	Zs	Egz	Egz	
LEGENDA	zal –zaliczony; zs – zaliczenie ze stopniem; egz – egzamin; ed –egzamin dyplomowy					

#### Metody nauczania

ćwiczenia , zajęcia indywidualne

#### Kryteria oceny

Zaliczenie ze stopniem (po 1 i 3 semestrze) - oceniana jest:

– praktyczna umiejętność wykonania dwóch harmonizacji pieśni, wybranych losowo z uzgodnionego z pedagogiem zestawu przeznaczonych do realizacji na dany semestr. Pieśni powinny być wykonane wraz z krótkim wstępem.

- wykonanie opracowania pieśni z powyższego zestawu wydzielonym w sopranie lub basie cantus firmus.

- umiejętność transpozycji pieśni do dwóch ustalonych z pedagogiem tonacji.

Po 3 semestrze wykonanie także wybranej losowo harmonizacji części ordinarium missae lub stałych części nabożeństwa ewangelickiego (*materiał w: "Śpiewy liturgiczne" w Śpiewnik ewangelicki, str. 454-526*) lub . Oceniana jest poprawność zastosowanej harmonii, wycucia kontekstu stylistycznego danej pieśni oraz świadomość zastosowanej rejestracji i wycucie frazy, oddechu muzycznego.

- przygotowanie oraz aktywność i kreatywność na zajęciach.

Egzamin (po 2 i 4 semestrze) - poprawne wykonanie akompaniamentu pieśni w formie 3 zwrotkowej wraz ze wstępem, uwzględniające prawidłową harmonizację i styl pieśni a także

uwzględniającej realizację różnorodnego opracowania cantus firmus (z wydzielonym sopranem, cantus firmus w basie, alcie i tenorze).

Wykonanie improwizowanego preludium (preambulum) chorałowego do 1 pieśni z uzgodnionego z pedagogiem w danym semestrze zestawu melodii.

Po semestrze 4 wykonanie także harmonizacji dwóch pieśni ewangelickich wraz z interludiami pomiędzy zwrotkami. W opracowaniu kolejnych strof chorału powinna nastąpić modulacja do dwóch sąsiednich tonacji.

Egzamin po 5 semestrze odbędzie się w formie oprawy muzycznej liturgii - do wyboru w obrządku katolickim lub ewangelickim. Powinien zawierać elementy gry liturgicznej oraz improwizacje. Może również zawierać utwory z literatury organowej. Elementy te powinny być adekwatne do wybranego obrządku oraz wybranego formularza liturgicznego (liturgia katolicka / ewangelicka)

Podczas egzaminu kończącego (po 5 semestrze) - wykonanie dłuższej formy improwizowanej w uzgodnionej z pedagogiem formie i stylu.

Ocenie podlega:

- prawidłowość i stylowość zastosowanej harmonii,
- wycucie stylu formy oraz poczucie czasu w elementach improwizowanych oraz swoboda tworzenia tych elementów,
- kreatywność zastosowanych figuracji i pracy kontrapunktycznej
- prawidłowość frazowania, dobór rejestracji
- sugestywność i klarowność w realizacji akompaniamentu pozwalająca na prawidłowe prowadzenie śpiewu zgromadzenia liturgicznego
- dobór repertuaru

#### **Bibliografia**

- Ks. Ireneusz Pawlak – „Muzyka liturgiczna po Soborze Watykańskim II w świetle dokumentów Kościoła” (Polihymnia, Lublin 2001)
- Ks. Jan Siedlecki – Śpiewnik liturgiczny, wyd. 2015
- Eugene Cardine - Semiologia gregoriańska- wyd. benedyktynów ,Tyniec
- Ks. Wiesław Kądziela – „GAUDEAMUS – łaciński śpiewnik mszalny” (Michalineum, Warszawa 2005)
- Gerre Hancock – „Improvising – How to Master the Art.”. (Oxford University Press, New York 1994)
- Śpiewnik ewangelicki. Codzienna modlitwa, pieśń, medytacja, nabożeństwo, Bielsko-Biała 2002
- Choralnik do śpiewnika ewangelickiego, cz. 1 Pieśni, Bielsko-Biała 2005
- Choralnik do śpiewnika ewangelickiego, cz. 2 Liturgia, opr. J. Gross, Bielsko-Biała 2007
- Choralbuch zum Evangelischen Kirchengesangbuch / in neuer Bearb., t. 1-2, red. Ch. Mahrenholz i R. Utermöhlen, Kassel 1969
- Choralbuch zum Evangelischen Kirchengesangbuch, t. 3, red C. Mahrenholz i R. Utermöhlen, Kassel 1979

**Język wykładowy:** polski

**Imię i nazwisko wykładowcy:**

mgr Karol Hilla

mgr Adam Tański